

НАЦИОНАЛНА
СРЕЩА

неформално
образование

НАЦИОНАЛНА СРЕЩА НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ ВАРНА, ЮНИ 2013

[5-9 ЮЛИ
2013 Г.]

[Национална среща "Неформално образование" е шесто издание на националните дебати в гр. Варна, организирани по различни теми от Младежко сдружение за мир и развитие на Балканите и Община Варна. Темата на тазгодишната среща е неформалното образование (НФО) и неговия принос за развитие на специфични умения и компетенции у младите хора, които са от полза, както в професионален план, така и в изграждането на граждански компетенции и възпитаване на европейски ценности.

Същинската част на Националната среща ще се проведе в рамките на три дни и има за цел да обмени опит и виждания на младежките лидери в България относно начините за развитие на НФО и признаването на компетенциите от него.]

[Доклад с
резултати от
работата на
работните групи]

КАКВО

Националната среща събра млади лидери и представители на младежки организации от цялата страна в структурирана работа по темата неформално образование.

Основната цел на националната среща бе да обмени опит и виждания на младежките лидери в България относно начините за развитие на НФО и признаване на компетенциите от него.

Срещата се проведе между 5 и 9 юни 2013 г. в младежката столица на България – гр. Варна.

УЧАСТНИЦИ

---

120 представители на младежки организации от цяла България, официални лица, представители на бизнеса, медии и др.

ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Целите на националната среща бяха постигнати, като протече активна комуникация между организациите в рамките на работните групи, където младите хора обмениха опит и гледни точки за развитието и признаването на НФО в България. В две сесии обърнахме специално внимание на изясняване на дефинициите, като всяка група работи в рамките на конкретната си тема по специфични дефиниции. С този доклад завършваме целта си за анализ на ситуацията с НФО, такава каквато я видяха, усетиха и преживяха младите хора във Варна в началото на месец юли 2013 г.

Цели на Националната среща - НФО:

- Да обмени опит и виждания на младежките лидери в България относно начините за развитие на НФО и признаване на компетенциите от него
- Изясняване на понятията и термините в сферата на НФО
- Анализ на ситуацията в България по темата НФО от гледна точка на младежките организации в страната

Очаквани резултати от Националната среща - НФО:

- Овладяване от участниците на понятия и дефиниции в сферата на НФО
- Конкретни предложения за промени в нормативна и административна уредба свързани с НФО
- Обмяна на опити контакти между организациите в Дебата по темата НФО – карта на това, кой какво прави в страната
- Предложения за мерки в областта на НФО, които да съдействат за признаването, утвърждаването и популяризирането на НФО.

Щастливи сме от резултатите постигнати на срещата, които са основа за анализ и надграждане в младежкия сектор в България. В рамките на специално проведените сесии изяснихме понятията и дефинициите на Европейско и национално равнище от гледните точки на ЕК, Съвета на Европа от една страна и на Европейски младежки форум (ЕМФ), Национален младежки форум (НМФ) и младежките организации от друга. След това създадохме конкретни дефиниции и предложения в сферата на НФО поместени и в този документ. През 2013 г. обърнахме специално внимание на обмяната на опит между организациите и кой какво прави в сферата на НФО в страната. Предложените и презентирани мерки в последния ден на срещата пред всички участници за признаване, утвърждаване и популяризиране на НФО, ще бъдат ползвани от НМФ за създаването и актуализирането на конкретен политически документ по темата.

ТЕМИ НА РАБОТНИТЕ ГРУПИ

- Признаване на НФО в България
- Припознаване на НФО от младите хора (Защо е значимо!?)
- Сътрудничество между формалното и неформалното образование
- Ролята на НФО при реализация на пазара на труда
- Стандарти за качество на работата в НФО
- Подготовка и квалификация на кадрите (младежки работници, обучители и др.) в сферата на НФО

ПРОГРАМА НА РАБОТНИТЕ ГРУПИ

5 юни 2013 г.	6 юни 2013 г.	7 юни 2013 г.	8 юни 2013 г.
17-18 часа Откриване. Представяне на цели и очакваните резултати. Програма. Времетраене: 60 мин.	14.30-16 часа Работа по групи – Работна сесия едно – Дефиниции на Европейско и национално ниво касаещи неформалното образование. Времетраене: 90 мин.	10 – 12.30 часа Финална сесия в групите/Фокусиране. Времетраене: 30 мин. + 120 мин.	10-12 часа Игри на плажа
18 – 19.30 часа Работа по групи – Опознаване и групов договор. Въвеждане на темите на групите и преглед на целите. Времетраене: 90 мин.	16.30-18 часа Работа по групи – Работна сесия две – Визионерска среща за НФО. Времетраене: 90 мин.		

Благодарение на нашите фасилитатори предвидената програма беше изпълнена в нейната цялост с всички подготвени сесии в работните групи. Работата ни беше толкова ползотворна и мотивираща, че дори когато се налагаше да оставаме извън рамките на предвиденото време имахме енергията и желанието да го направим, за да постигнем целите си.

ЕКИПЪТ

Теодор Василев, НЧ Бъдеще сега 2006, Национален младежки форум,
ръководител на екипа

Огнян Гъдуларов, НЧ Бъдеще сега 2006, експерт и обратна връзка

Лилия Еленкова, Национален младежки форум, експерт

Даниел Джинсов, МСМРБ, координатор на Националната среща и
комуникация

Александър Геров, фасилитатор

Александра Мирчева, фасилитатор

Неделина Радева, фасилитатор

Байчо Георгиев, фасилитатор

Андрей Ганев, фасилитатор

Нина Илиева, фасилитатор

Десислава Божанова, фасилитатор

Ралица Коцева, фасилитатор

Веси Маркова, фасилитатор

Елеонора Михова, фасилитатор

Любомира Велчева, фасилитатор

Антон Тодоров, помощник фасилитатор

РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ В РАБОТНИТЕ ГРУПИ

РГ1 - ПРИЗНАВАНЕ НА НФО В БЪЛГАРИЯ

ФАСИЛИТАТОРИ – АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ И АЛЕКСАНДРА МИРЧЕВА

Специфични цели на групата формулирани през първия ден:

---

1. Обмен на опит и виждания на младежки организации (лидери)
в България за развитието и признаването на НФО
2. Изясняване на понятия и термини в сферата на НФО
3. Анализ на ситуацията в България по темата-НФО през погледа
на младежките организации.

Участници в групата по присъствени списъци:

Име	Организация
Ангел Михайлов	СС При ТУ София, п-л Пловдив
Пламен Чемишанов	Студентски Съвет на ТУ-Пловдив
Христо Иванов	„Младежки общински съвет“- Стара Загора

Берна Ириза	ТО на НТС – гр. Варна
Йоана Петкова	Национален алианс за работа доброволци
Никол Любенова	ЕЛМА
Филипа Ананиева	АEGEE-Sofia
Младен Георгиев	АIESEC Варна
Вера Стоянова	Фондация \ 'П.У.Л.С.\ '
Йоана Алексиева	„Младежки общински съвет”- Стара Загора
Елена Антова	АIEGEE – Sofia

Място на провеждане на работата:

Младежки дом – голяма зала, първи етаж

Резултати от груповата работа

Групов договор – правила

- Активно включване
- Изслушване
- Да развиваме уменията си
- Работа в екип
- Кратки, точни, ясни изказвания
- Да не закъсняваме/ точност
- Забавление
- Да срещнем нови хора
- Забавление
- Да свършим много работа
- Да не се срамуваме да изказваме идеите си
- Да не се отклоняваме от фокуса на работа

Дефиниции за НФО в контекста на групата.

Групата разгледа и обсъди представените и установени понятия в сферата на НФО. Целта след това беше да се направи паралел между тях и индивидуалните виждания, разбирания и тълкувания на участниците. Като извод беше изведено, че така формулираните понятия са дълги и в известен смисъл неясни, особено за хората, които са извън тази сфера и трябва да припознаят и признаят резултатите от НФО. Въпреки това беше отчетено, че *за признаването на НФО трябва да има единни дефиниции, синхрон и определеност, т.е. дефинирането да е мост и опорен стълб за признаването на НФО.* В тази връзка *неформалното образование*

трябва да се мисли през формалното определяне, за да бъде признато от съответните формални структури. Макар и необятно и трудно за конкретизиране, трябва да се поставят щрихи и рамки при дефинирането на НФО чрез измеренията и сферата му на действие, както и ефекта и резултатите, които дава, за да се постигне сигурност при признаването и устойчиво развитие. Участниците концентрираха своите мнения около идеята за търсене и намиране и по-конкретно-индивидуалното търсене на участниците в сферата на НФО кореспондира с намирането на свобода на изразяване на индивидуалността, алтернатива за обучение, придобиване на знания, умения и компетенции и стремеж към признаването им с цел прилагане в реална среда.

Дефиниции на НФО според участници в групата.

Участниците в групата дефинираха НФО през призмата на два аспекта - *какво представлява то за тях* като представители и лидери в младежки организации и *какво им дава*. След разглеждането на мнението им в контекста на установените понятия, групата дефинира НФО като:

- *Времево и резултатно ориентиран процес, предоставящ поле за изява и възможности за придобиване на знания и развитие на умения чрез критично мислене, целенасоченост и себеоткриване, креативност и съчетаване на полезното с приятното, който се стреми към разпознаваемост и признаване на основата на личен пример и постигнати резултати.*

Тази дефиниция пряко кореспондира и с това, което участниците определят като ползи от НФО, а именно умения и компетенции, които са застъпени като тема и в следващи активности на групата за изясняване на ползите от признаването им.

А именно:

- Умения в различни сфери.
- Екипност и принадлежност към група/ общност от хора.
- Свобода (на мислене, изразяване и себеизразяване, действие).
- Опит/капацитет.
- Реална самооценка.
- Инициативност.
- Задаване и постигане на поставени цели.

- Признание и признаване на постигнатите резултати, осигуряващо известна сигурност и увереност.

Аз, Ние и Ние и света (личностно развитие, общностно развитие, устойчиво развитие). Формулирани желания и за развитие на НФО във всяко едно от направленията.

Участниците в групата разгледаха ролите си в сферата от трите различни гледни точки.

В рамките на „Аз“ те направиха пряка интерпретация на личностното си развитие в сферата на НФО като отличиха желанията си за *развитие на умения, придобиване на нови знания, повишаване на квалификацията си и усъвършенстване*. Акцент се постави и върху определянето и постигането на цели в контекста на признаването на НФО и участието на отделните фигури в постигането на тази цел като обучители, активни и заинтересовани страни. Като обобщение може да се изведе споделеното мнение, че *личностното развитие в тази сфера води не само до лично благополучие, но и до ефект върху общността, което е препратка и към следващата част „Ние и НФО“*. Тя провокира участниците да погледнат на въпроса с мисъл за общностното развитие и как признаването му би допринесло за него. Идеите и предложенията се движеха в посока *използване на знанията, уменията, енергията и идеите на участниците за реализиране на целите на НФО, изграждане на мрежа, развитие и прогрес в рамките на сектора, популяризиране и постигане на признание*. Групата се обедини около виждането, че прогресът, постигнат по този начин е бавен, но сигурен и води до *осмислянето на НФО като цялостен и завършен процес, основаващ се върху помощ, подкрепа и предоставяне на възможности в рамките на общността*.

В условията на „Ние и света“ участниците се фокусираха върху факта, че НФО е *средство и алтернатива за устойчиво развитие и справяне с новите проблеми и предизвикателства в световен мащаб чрез единство, адекватно използване и прилагане на НФО, проактивност и предприемачески подход, целенасочена мисъл при използването му и работа в посока признаване на придобитите знания и умения от възможно най-широк кръг (бизнес, институции, организации, формално образование)*.

Трите най-важни неща за мен за достигането до мечтаната ситуация.

Предложенията на участниците за мечтаната ситуация, в която да бъде поставено неформалното образование в България бяха разнопосочни, но все пак успяхме да ги обединим в 5 тематични групи:

1. Действия касаещи държавата и различни институции;
2. Действия касаещи работодателите;
3. Действия, които зависят от младежките НПО;
4. Популяризиране на НФО – ролята на медиите;
5. Предложения от общ характер – например: Да има подходящи места за изява на младите хора, да бъдем по-единни, по-толерантни, да имаме общи цели и да ги следваме заедно;

Рейтингованите най-важни неща – категориите, в които сте работили и най-важните неща, които залегнаха в основата на работата по групи.

Най-важните неща, посочени в листчетата и разпределени в 4 групи за извеждането на крайните стъпки:

- Сертифициране – включване на следната информация за ученик, НПО, обучители, печат, сериен номер, хорариум часове, придобити компетенции;
- Създаване на критерии за признаване на обученията
- Лобиране пред работодателски организации за значимостта на НФО
- Много добри обучители – качество на обученията
- Изготвяне на „Position paper“ и представянето му на „stakeholder“-ите
- Заедно, толерантни и готови за успех
- Силна PR кампания и медийно партньорство
- Сертифициране и признаване на НФО от работодателите
- Регистър на НПО-тата в България, заедно с база данни за проведените обучения и сериен номер на издадените сертификати
- Организиране на кръгла маса с представители на формалното образование, работодатели, представители на неправителствения сектор и дискутиране на възможни действия за признаването му

Конкретните стъпки и действия генерирани в работата на групата във финалната сесия

- 1) *Критерии за признаване на НФО: Да се изготвят критерии от сертифицирани представители на в сферата на НФО, младежки работници и обучители с опит в НФО / НМФ, МИКЦ, НЦЕМПИ, Министерството на образованието/ младежта*
- 2) *Всеки обучител сам определя на база план на обучението придобити умения – как да бъде попълнен сертификата /конкретизиране на компетенции/*
- 3) *За да се включат експерти като обучители, трябва да отговарят минимум на следните критерии:*
  - *Участие в обучения / курс за обучители или са упълномощени от НПО, което представляват/*
  - *Минимум 5 проведени тренинга*
  - *Висше образование / или мин. 3 курс/*
  - *Да имат 6 месеца стаж в НПО като доброволци*
- 4) *Регистриране като съществуваща организация – положителна визия на НПО-тата*
- 5) *Утвърждаване на НФО сред младите*
- 6) *Подкрепа от държавата и работодателите*
- 7) *Създаване на трайна връзка между НФО и бизнеса*
- 8) *Медийна подкрепа:*
  - *Вестници –студентски, ученически, ежедневници*
  - *Радио – предавания и награди*
  - *Телевизия – предавания и новини*
  - *Интернет и социални мрежи*
- 9) *Кръгла маса на заинтересованите страни*
- 10) *Срещи с бизнеса за равнопоставеност и бъдещи планове*
- 11) *Младежки зони, в които да се провеждат НФО срещи за обмяна на опит между различните организации и хора. По такъв начин ще се развиват разнообразни идеи идващи от хората, защото всеки може да допринесе с нещо ново и различно за общата ни цел. Полето за изява може да осигури свобода на изказване и изслушване от страна на всеки участник, позволявайки обмяна на опит и със специалисти от различни сфери на обществения живот.*

Допълнителни бележки по темата на Вашата група излезли от участниците

- Към формите и начините за признаването на НФО от бизнеса участниците посочиха още професионалните социални мрежи като LinkedIn и Probook.
- Участниците бяха на мнението, че трябва да има компетентни органи, които да дават оценка за качеството на обученията в НФО
- Сред уменията и компетенциите, които участниците смятат, че трябва да се признават са: *управление на конфликти, комуникативност, доброволчески мениджмънт, проактивност, управление на проекти, модерирание и фасилитиране, управление на време и задачи, екипна работа, бизнес етикет, лидерство, креативност*
- Участниците в групата подписаха рисунките си. Представям кратко тълкувание на нарисуваното в отговор на четвъртия въпрос „Откъде и накъде избирам да се движи НФО в България? :
  - **Вера** – преминаваме през градацията на поглед през очила, после през лупа, след това се оглеждаме в огледало, а накрая поглеждаме през прозореца, но картината, която се открива пред нас все още е неясна, защото зависи от собствените ни действия.
  - **Алекс** – НФО в България е едно цвете, което предстои да избуи.
  - **Йоана**¹ - От две кръгли нули към красив остров.
  - **Роско** – НФО в България започва да излиза от хаоса и да придобива синхронизирано поведение и движение в една посока.
  - **Христо** – с много въпросителни, трудности, бюрокрация НФО става все по-близо до хората и започва да развива потенциала си.
  - **Младен** – прогресът с НФО в България се изобразява с малка срълка, но все пак е нагоре.
  - **Ели** – НФО в България е на път с много препятствия, но все пак вървим в правилната посока.
  - **Берна** – НФО в България израства от бебе в зрял човек.

- **Никол** – Има приемственост на НФО в България.
- **Филипа** - Всеки има свой проект, те са много и различни, но от различните посоки вървим към общото.
- **Йоанна** ² – Всички МО в България сме една точка, от която тръгваме и спомагаме заедно НФО да се разраства.

**РГ2 - ПРИПОЗНАВАНЕ НА НФО ОТ МЛАДИТЕ ХОРА? ЗАЩО Е ЗНАЧИМО?!
ФАСИЛИТАТОРИ – БАЙЧО ГЕОРГИЕВ И НЕДЕЛИНА РАДЕВА**

Специфични цели на групата формулирани през първия ден:

Цели:

- Обмен на опи и виждания за развитие на НФО;
- Понятия и термини в НФО;
- Ситуацията в България;

Цел 1: Популяризиране на ползите от НФО;

Цел 2: Дефиниция на НФО.

Резултати:

- Понятия и дефиниции в НФО;
- Предложения за промени в НФО;
- Обмен на контакти и практики в НФО;

Очакван резултат 1: Общодостъпна дефиниция за младите хора за НФО;

Очакван резултат 2: Практики за стимулиране включване в НФО.

Участници в групата по присъствени списъци:

Алие	Осман	ТО на НТС – Варна
Анелия	Митева	ТО на НТС – Варна
Сахар	Хасан	НМФ
Иванка	Койчева	ТО на НТС – Варна
Анна	Ковачева	Младежки форум 21 век
Теодора	Русева	Младежки форум 21 век
Таня	Бозукова	СМПБ „4-ти Април“
Анна	Харбова	ТО на НТС – Варна
Симеон	Михов	Студентски Съвет при ТУ-София
Петър	Андреев	Студентски Съвет при ТУ-София
Радостина	Вичева	Сдружение \\'ЕВРОИНТЕГРАЦИЯ\'
Катерина	Кабакова	Младежки парламент Гоце Делчев
Боряна	Атанасова	Дружество за ООН в България
Явор	Давидков	Сдружение \\'Младеж\'
Мариета	Недкова	Българска история традиции изкуство и етнология

Място на провеждане на работата:

Младежки дом – Балетната Зала в подземиеото

Резултати от груповата работа

Групов договор – правила

- 1.Активност!
- 2.Да се изслушваме!
- 3.Уважение на личното мнение!
- 4.Да говорим структурирано!
- 5.Да сме точни!
- 6.Тих режим на телефоните!
- 7.Фокус върху конкретна тема!
- 8.Да сме откровени!
- 9.Да правим това,което обичаме и да обичаме това,което правим!

Дефиниции на НФО според участници в групата (ако има при дискусиата).

1.Брайнсторминг –асоциации- НФО и дискусия:

Структурирано; Резултат;

Равностойно; Много емоции; Допълнителна квалификация;

Практически опит; По-добри и да помогнем на хората;

Нещо интересно; Учене чрез правене;

Самостоятелно учене; Обмяна на информация.

2.Всеки участни самостоятелно преброява колко дипломи от ФО и колко сертификата има от НФО.Дискусия до каква степен тяхното количество е съизмеримо с качеството.Дали и кои от тях са им помогнали да си намерят работа и т.н..

Аз, Ние и Ние и света (личностно развитие, общностно развитие, устойчиво развитие). Формулирани желания и за развитие на НФО във всяко едно от направленията.

АЗ :

Аз и НФО сме едно цяло,в което взаимно си влияем,защото хората без НФО не се развиват и обратно ☺;

Процес с обратна връзка;

Аз пораснах буквално и преносно благодарение на НФО;

Аз съм консуматор;

Аз се стремя да покажа на възможно повече хора +-овете от НФО;

Аз работя за НФО;

Смятам,че НФО подпомага най-вече личностното ми развитие,което всъщност е основа за професионален просперитет;

Аз желая да виждам повече усмихнати млади хора на неформални обучения;

Аз имам още да усвоявам знания;

Аз се чувствам по-сигурна в знанията и уменията си,когато участвам в НФО;

Начин да науча нови и интересни неща;

Аз обичам неформалното образование и то ми носи само плюсове.

НИЕ:

Ние можем да бъдем чути;

Приятелство,комуникация;

НФО е аст от едно по-добро бъдеще;

Ние можем да направим света по-добро място, когато запознаем и приобцим повечехора към НФО;

Взаимодействие и популяризиране;

Ние можем заедно и организирано много повече да допринесем за успеха на НФО;

Ние можем да го развием;

Ние ,хората, трябва да търсим информация за НФО и ако ни харесва да търсим начини да го използваме в целия му блясък ☺;

Ние правим политики в сферата на НФО;

Ние и НФО трябва да работим заедно, за да популяризираме резултатите от него и ползите за хората;

НФО ни учи как да работим в екип, да комуникираме помежду си по-ефикасно и да скасяваме бариерите;

Ние заедно правим бъдещето, така, че нека участваме заедно с ентузиазъм.

Ние и Света:

Ние бихме били по-полezni на света с придобитите умения в НФО;

Нека да гледаме в една посока;

Активно участие и развитие;

Ние и света трябва да работим ръка за ръка за качествено НФО;

С работа и взаимни усилия можем да достигнем света;

Да бъдем част от един голям екип;

Ние и света можем да направим чудеса чрез НФО, защото то реално помага на теб самия и хората;

Светът ни дава възможност да развиваме НФО, а ние търсим възможностите и се забавляваме , развивайки го;

Силата е в екипната работа;

Ние и светът ще сме по-силни и добри, по-знаещи и можещи с НФО;

Чрез различни обучения и обмени се научават нови неща (напр. култури), създават се запознанства, които биха имали дългосрочен ефект, обменят се идеи, полезни за бъдещо сътрудничество.

Трите най-важни неща за мен за достигането до мечтаната ситуация

1. Регламент; рамки; голяма роля на държавата-11т.

2. Реклама; Кампании в градовете; Информирание чрез повече акции, презентации в училища и университети. Важно е да се набляга върху

полите на НФО; Широкообхватна информационна кампания чрез средствата замасово осведомяване; Информационна кампания с акцент на постигнати резултати +ползи; Обхват+разширяване; Обучения; Как да достигне до хората? От уста на уста-доволен "клиент" препоръчва на свои приятели/познати. Доверието се гради с години,но се руши за един миг; Креативност, нови идеи-27т.

3. Финансиране; Финансиране-7т

4. Приемственост в обществото; Практика добра приложимост; Чрез опит и практика да се засили значението на НФО на работното място; Добри практики; Разпространение, популяризиране на добри практики; Информация-примери-ползи-13т.

5. Достъпност; Дефиниране на понятието на достъпен език-2т.

6. Мотивация; Много работа и труд на младите хора, които се занимават с НФО-5т.

7. Сътрудничество с институциите с цел подкрепа; Интерес и подкрепа от университетите и учителите; Семейство-училище-разговори; НФО предлага неща, които ФО не предлага-6т.

8. Доброволци, които да достигнат до най-малките населени места; Поромотиране на доброволчеството като начин на получаване на НФО; Посланик на добра воля: "Аз получих:... ..от НФО.а ТИ..?;..;"
Всеки може да стане звезда с НФО"-4т.

9. Забавление, емоция-3т.

10. Бранд, марка „НФО“-5т.

Рейтингованите най-важни неща – категориите, в които сте работили и най-важните неща, които залегнаха в основата на работата по групи.

1. Реклама, кампании, разпространение-27 т.

2. Разпространение, популяризиране на добри практики, приемственост от обществото- 13 т.

3. Регламент, законова рамка-11 т.

Конкретните стъпки и действия генерирани в работата на групата във финалната сесия.

1.Рекламна стратегия бранд НФО:

- Презентации в училищата;
- Организиране на пътуващи обучения;
- Раздаване на рекламни материали;
- Популяризиране в интернет;
- Изложения и кампании;
- Подкрепа от медиите на местно и национално ниво.

2.Добри практики:

- „Справочник“;
- „Паспорт“;
- Известни личности.

3.Да се регламентира изискването за НФО на работното място:

- Национални дискусии;
- Петиции-национално и европейско ниво;
- Залагане на НФО в учебните програми;
- Толериране на ученици/студенти с опит в НФО;
- Въвеждане на квалификационни степени.

Допълнителни бележки по темата на Вашата група излезли от участниците.

След визионерската сесия:

- Потребност, приемственост, Удовлетворение;
- Бъдеще, Нарисувано слънце, Сега;
- Перспектива, гласност, нарисувано Сърце;
- Практика, Закон, Желание;
- Информираност, Регламент, Общодостъпно;
- Диалог, опит , сертифициране;
- Популяризация, заинтересованост, признание;
- Мотивация, информираност, комуникация;
- Кауза,учене през целия живот, НФО и ФО, като ИН и Ян;
- Свобода, забавление, приетост;
- TO STAND OUT!

**РГЗ СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ФОРМАЛНОТО И НЕФОРМАЛНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ**

ФАСИЛИТАТОРИ – НИНА ИЛИЕВА И АНДРЕЙ ГАНЕВ

Участници в групата по присъствени списъци:

Участвали и други хора, които не са нанесени в таблицата, поради факта, че са се присъединили по-късно или са напунали по-рано работата на групата.

Име	Организация
Калоян Костадинов	
Юлиана Савчева	Сдружение \ 'Феникс 2009\ '
Иван Михайлов	Сдружение \ 'Феникс 2009\ '
Нона Йотова	Фондация \ 'Децата на бъдещето\ '
Момчил Стоев	ОБС клуб \ 'Светкавица\ '
Добрин Георгиев	Фондация „Гражданин“
Юлия Атанасова Институт Спешъл	Олимпикс Б-я
Павлина Кукушева	Сдружение \ 'Младежи за бъдещето
Георги Тушев	СНЦ „ОДКИДС“
Лора Атанасова	Сдружение „Екомисия 21 век“
Десислав Димитрова	AISEC
Красимира Батаклиева	Сдружение \ 'Младежи за бъдещето
Васко Вътев	Екология и енергино развитие
Корнелия Рапонска	Младежка организация ПОДКРЕПА
Вероника Иванова	Младежка организация ПОДКРЕПА
София Ангелова	Centre TERRA
Мартина Бойчева	Студентски Съвет при ТУ-София
Иван Чавдаров	youths@scout.bg

Място на провеждане на работата:

Младежки дом – Фоайе на втори етаж

Резултати от груповата работа

Групов договор – правила (ако ги имате – може и снимка)

1. Да сме точни
2. Изключен телефон (звук)
3. Да сме екип
4. Активно включване

5. Да се изслушваме

Дефиниции за НФО в контекста на групата.

Дефинициите бяха дадени на хендаути, а групата на базата на тях изкара свои, по-контекстно коректни дефиниции в дискусиата

Дефиниции на НФО според участници в групата (ако има при дискусиата).

1. Активно и доброволно участие
2. Обратна връзка
3. Придобиване и доразвиване на личностни и социални качества, умения и знания
4. Отворена и гъвкава система допълващо ФО

(Логиката на участниците следваше: какво се цели и по какъв начин се постига- 3 чрез 1 и 2)

Аз, Ние и Ние и света (лично развитие, общностно развитие, устойчиво развитие). Формулирани желания и за развитие на НФО във всяко едно от направленият

Аз (Личностно развитие)

Още ми трябва

Чрез НФО ставаме по-отговорни и се усещаме като част от света

Път за усъвършенстване

Развивам себе си, чрез НФО и развивам НФО, чрез себе си!

Човек се учи докато е жив

НФО е идеалният старт на професионалната кариера

Ще допринеса за развитието на НФО

Симбиоза и ефективност

Участие в НФО

Всеки ден, всеки час, навсякъде има лично развитие

НФО и личностното развитие са естествен път

Съм-не-ние не е = на един-е-ние

НФО помага ми да се развивам

Подобряване на моята работа

Аз като по-добър човек, аз между нас

Уча -е -ние ; уча= аз=знание практика умение--->ние

Развитие

Ние (общностно развитие)

Има прилики....

Опит

Предлагаме НФО на мои близки, приятели,познати за тяхното личностно развитие, което като цяло допринася за общностно развитие

Вписване в средата

НФО сближава хората като им помага да се развиват (придобиване на самочувствие и т.н.) и създава мрежа от контакти

Хората си взаимодействат в развитието си

Можем заедно да допринесем за развитието и усъвършенстването на НФО

Глобално развитие и устойчивост

Обмяна на опит

В-образ -е -ние.

НФО и общностното развитие са еволюция

Аз и ти сме ние, ние сме заедно

"ние ": всеки от нас е отговорен за нивото на общностното развитие

Обединение и сътрудничество на отделни индивиди и трансформирането на идеите и разбиранията им в общностни такива.

Ние заедно допринасяме за развитието

Предаване на придобитите знания

Ние и света (устойчиво развитие)

Много сме различни

Толерантност и разбирателство

Използваме международни практики и прилагаме наши идеи и разработки на международната сцена на НФО

Светът се развива към по-добро

Светът комуникира много повече от преди и ние трябва да познаваме много хора и да умеем да общуваме с тях

План

Можем да вземем пример от света (други страни) за устойчиво развитие на НФО

Образ -у -вам.

Прогрес

В "ние" няма място за аз и ти

НФО и устойчивото развитие създават епохи

Да сме толерантни един към друг

Устойчиво развити = споделяне; - приемане на чуждото мнение; диалог;

Да сме толерантни

Ние +ние+ние =света

Толерантност

Трите най-важни неща за мен за достигането до мечтаната ситуация.

Споделяне; споделяне на идеи; популяризиране; разпространение; информираност; комуникация; промяна към инситуционалната нагласа към НФО; промяна; самоинициативност; съдружие; сътрудничество; обединение; точност; обучение; умение; креативност; ангажираност; по-активно младежки включване, активизиране на гражданското общество; желание за реализация; нови модели; толерантност към различията; съизмерими критерии за разпознаване; разбиране; свобода; отвореност (създаване на нагласа); реализация, признаване на НФО от страна на държавата и работодателите; формално признаване на НФО; Бъдеще; опит; увеличаване на възможностите на за НФО; Действие в стратегия; успех, показване на ползите от НФО; Популяризиране и нарастване на информираността за НФО; Нова визия за образованието, ново мислене.

Рейтингованите най-важни неща – категориите, в които сте работили и най-важните неща, които залегнаха в основата на работата по групи.

1. Сътрудничество
2. популяризиране и нарастване на информираността за НФО

3. Законодателни промени
4. нова визия за образованието, ново мислене.

Конкретните стъпки и действия генерирани в работата на групата във финалната сесия.

Сътрудничество:

1. организиране на срещи с представители на ФО,НФО и бизнеса
2. признаване на СУК, придобити чрез НФО от държавата
3. съвместни дейности с цел обмяна на опит и добри практики
4. информационна кампания с цел популяризиране на ползите от НФО

текст:

За да има сътрудничество трябва да се вземат под внимание гл. Точка на заинтересованите страни- представители на ГО, НФО и бизнеса. За тази цел би било добре да се организират срещи със заинтересованите страни, за да се дискутира бъдещето на НФО в Бг. Задължително е припознаването на ЗУК придобити чрез НФО от държавата. Друга съществена стъпка е организиране на информационни кампании в национален мащаб, с цел популяризиране на ползите от НФО, обмяна на опит и добри практики.

Популяризиране и нарастване на информираността за НФО:

1. Припознаване на двете групи заинтересовани от НФО като държавни институции и обществото.
2. Агитиране за ползата от НФО
  - социални мрежи
  - медийни кампании
  - други
3. Силен акцент върху добавената стойност на НФО срещу закостенялото ФО

текст:

Насърчаване на НФО да ***(не се чете) тяхната работа. Активно медийно присъствие на добри практики на НФО сектора.

Активно лобиране и онформиране на институциите за ползите и дадената стойност на НФО

Силен акцент върху добавената стойност на НФО срещу закостенялото ФО

Работа с Дирекция Младеж и МИКЦ-овете за насърчаване активното включване към НФО по места

Нова визия, ново мислене

1. Информирнаост
  - Мед. Реклама, радио, телевизия, интернет реклама, флайери, инфо брошури, чрез институции, университети, социални служби, библиотеки, БТ
2. Разбиране
  - Семинари, обучения, тренинги
3. Желание чрез промоция
4. Нова гледна точка
  - Чрез включване в НФО и придобит опит
5. Нова визия
  - Сътрудничество и обмяна на идеи, консенсус, изработване на стратегия за действие, реализирана промяна, поддържане и обновяване, осъзнаване на нефункционалността на досегашната визия.

Текст:

Нова визия на образованието следва от процеса „Смяна на мисленето“ или т.н. „Ново мислене“. Стъпките за постигане на резултата ново мислене според нас са: (горните 4ри)

Законодателни промени:

С цел развитието на сътрудничеството между ФО и НФО в България е необходимо НФО да присъства в нормативната уредба на Б-я, да се структурира и да се създаде система за сертифициране и припознаване на методите и резултатите от НФО

В програмата на ФО да залегнат методи от НФО

НФО да бъде включено в педагогическата подготовка

Да се създадат гъвкави учебни планове и програми, в които преподавателя сам да може да избира методите за преподаване.

РГ4 - РОЛЯТА НА НФО ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПАЗАРА НА ТРУДА
ФАСИЛИТАТОРИ – ДЕСИСЛАВА БОЖАНОВА И РАЛИЦА КОЦЕВА

Участници в групата по присъствени списъци:

Име	Организация
Христина Попова	People To People International
Паша Александрова	Младежки глас - клон Варна
Теменуга Тодорова	МДПС
Илина Мутафчиева	Дружество за ООН
Венцислав Съботинов	НФГ \ 'Каузарите \ '
Диляна Наджиева	АПАО
Евгени Лишев	Сдружение \ 'Взаимопомощ \ '
Елина Райнова	Сдружение ЗА ТЕБ
Адриан Кирилов	Съюз на учениците в България
Мая Донева	ИДЕА
Магдалина Танчева	СМПБ „4-ти Април“
Диляна Сапунджиева	Фондация "SOS – сем. в риск"
Слави Кадиев	Българска история традиции изкуство и етнология
Кристина Кръстева	Асоциация Дебати - София
Желязко Латинов	Модел клуб \ ' Емил Димитров \ '
Калоян Димитров	НМФ
Атанас Тюлеков	Русенско младежко сдружение

- Да се добавят следните хора и техните данни към списъка /от 7.06/:
Емил Димитров, Христо Илиев и Иво / Сдружение МОГА/

Място на провеждане на работата:

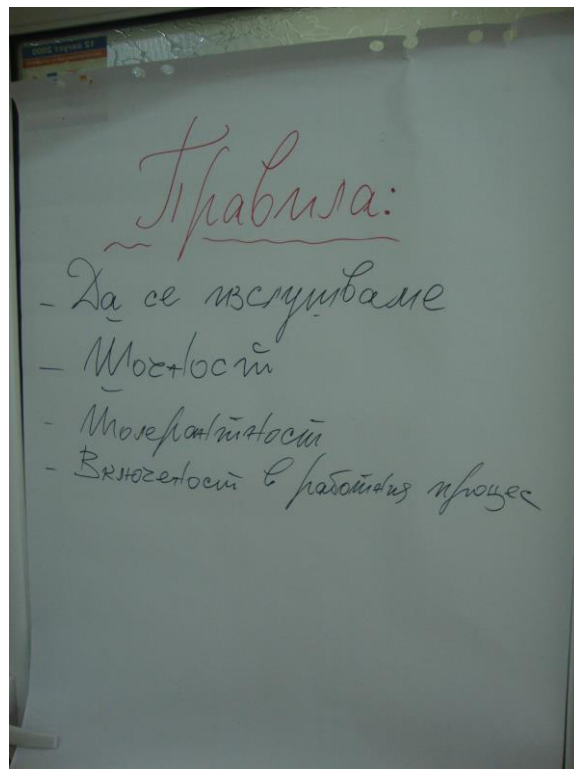
Младежки дом – Работихме в реновирана зала на втория етаж.

Разполагахме с бюра, столови, маси, флипчарт дъска.

Резултати от груповата работа

Групов договор – правила (ако ги имате – може и снимка)

Дефиниции за НФО в контекста на групата.

Сертификат - удостоверение за преминато обучение;

Препоръки – оценяване от бившия работодател;

CV - да съдържа специална графа „Неформално образование“;

Меки умения – да се съдържат в CV;

Популяризация – повишаване на информираността за неформалното образование сред работодателите (включване на повече страни от браншови организации за популяризиране)

Аз, Ние и Ние и света (лично развитие, общностно развитие, устойчиво развитие). Формулирани желания и за развитие на НФО във всяко едно от направленията.

Аз:

- Се уча постоянно, това ме развива лично и професионално;
- За мен НФО е нещо ново;
- Страхотно преживяване за личността;

- НФО промени начина ми на учене и нагласата към образованието като цяло;
- Осъществяване на идеи, мечти и прогрес;
- Дава нови умения;
- Самоактуализиране;
- Развивам се, чувствам се в период на прогрес;
- С НФО успявам да развия у себе си умения, които не съм подозирала, че притежавам;
- Аз ставам креативен и мислещ човек;
- Способност за критично мислене, работа в екип и повече увереност;
- Аз се развивам;
- С НФО се уча да комуникирам по-успешно с останалите, както и да бъда качествен лидер;
- Развивам се и помагам с опита си на други да се развият;
- По-успешна, повече контакти и срещи с позитивни хора.

Ние:

- Ние се развиваме, това налага нуждата да търсим нови начини да сме в крак с останалото общество;
- Развитие в мисловната дейност;
- Ние търсим себе си и се стремим към опознаване на света около нас;
- Предоставя възможност за развитие на всеки;
- Развиване;
- Ние съществуваме;
- Развитие;
- Опознаваме се много бързо;
- НФО свързва хора със сходни интереси и им дава повод да се опознаят;
- Всички - по-добри;
- За нас НФО е нещо полезно;
- Чрез НФО ставаме по-конкурентни и по-образовани;
- Ние действаме;
- Повишаване на капацитета на хората около мен;
- Ние организираме обучения и демонстрации и добиваме различни

компетенции;

- С НФО се учим да бъдем по-толерантни, проявяващи емпатия и развиващи собствените си лични и професионални качества;
- Положителна промяна, увереност в способностите, даване на по-голяма възможност за реализация;

Ние и света:

- Ставаме по-толерантни;
- Глобализация и действие;
- Доближаване се до идеята за единство и помощ към другите;
- Прогрес;
- Глобализиране;
- Възможност за разчупено мислене и намиране на нови пътища за по-добро развитие на света;
- Подпомага социалната и трудовата интеграция на хората;
- Ние и света чертаем съдбата си;
- Всички по-сплотени;
- Хората в света се учат да не се влияят толкова от нормите и се развиват в свои индивидуални посоки;
- Ние променяме света;
- Ние и света работим заедно за подобряване на НФО;
- С НФО ние променяме света, като го правим по-открит, свободен и постоянно развиващ се във възходяща посока;
- За света НФО е нещо необходимо;
- Ние и хората по света се стремим към обединение, но запазване на разнообразието;
- Промяна на нагласата, желание за усъвършенстване и по-добри резултати.

Трите най-важни неща за мен за достигането до мечтаната ситуация.

- Информираност на младежите за НФО;
- Да се популяризират ясно ползите от НФО и спецификата на уменията, получени от него, за да са наясно работодателите какви са предимствата му;
- Даване на примери за ползите от НФО пред работодатели и служители;

- Признаване на моя стаж като младежки работник при кандидатстване за работно място;
- Повече активност и креативност- доброволчество и неговото сертифициране;
- Запознаване и разпространение на предимствата на НФО сред младите и работодателите;
- Работодателите да знаят какво е НФО и ползите от него;
- Информираност от страна на работодателите;
- Сериозни информационни кампании;
- Популяризиране на НФО сред работодателите;
- НФО да бъде подпомагано в развитието си от бизнеса и обратното, да се създават връзки;
- Менторство и пример за младите;
- Да се следи за качеството на НФО, за да може да се оценяват високо уменията;
- Признаване на НФО като такова и работата на всички нас за това;
- Разгръщане на потенциала чрез методите на НФО и прилага не на практика;
- Самочувствие;
- Непрекъснато усъвършенстване на младите хора;
- Предимство;
- Иновации;
- НФО - част от процеса на развитие на човека;
- Младите хора да знаят как НФО ще подобри техните умения;
- Ангажираност на лидери и треньори;
- По-тясна координация и сътрудничество, и партньорство между ФО и НФО;
- Да знаеш какво искаш;
- По-голямо участие на младите в НФО;
- НФО да е всеобщо достъпно, всички да имат възможност да го опитат;
- Държавна политика по отношение на НФО;
- Привличане на институциите /бюрата по труда/ да предлагат повече програми за млади хора;
- Ясно оценяване от работодателите (несубективно) за качествата,

натрупани в следствие на НФО;

- Валидизиране на препоръките и работата в НПО като фактор при кандидатстване във ВУЗ и намиране на работа;
- НФО - включване в работния процес;
- Възможност за правилно сертифициране след завършен курс от НФО;
- Поощряване на училищата за прилагане на интерактивни подходи и други методи на неформално обучение;
- НФО и ФО заедно;
- Валидизиране на НФО;
- Чрез НФО до намаляване безработицата до минимум;
- НФО с по-голяма тежест при кандидатстване за работа;
- Признание на придобитите компетенции и умения от НФО от работодатели;
- Обучение за работодателите какво е НФО, ползите от него;
- Привличане на повече млади хора за включване в различни инициативи за неформално учене;
- Популяризиране – кампании, интернет;
- НФО трябва да бъде насочено към знания, умения и компетенции, от които има нужда пазара на труда;
- Промяна на нагласите на работодателите към НФО;
- Работодателите да търсят НФО;
- Признаване на уменията от НФО от работодателите.

Рейтингованите най-важни неща – категориите, в които сте работили и най-важните неща, които залегнаха в основата на работата по групи

Категория: Информираност:

- Сериозна информационна кампания;
- Популяризиране на НФО сред работодателите;
- Запознаване и разпространение на предимствата на НФО сред младите и работодателите;

Категория: Личностно развитие:

- Младите хора да знаят как НФО ще подобри техните умения;
- НФО част от процеса на развитие на човека;
- Непрекъснато усъвършенстване на младите хора.

Категория: Държавата и НФО:

- Валидизиране на препоръките и работата в НПО като фактор при кандидатстване във ВУЗ и намиране на работа;
- НФО- включване в работния процес;
- Валидизиране на НФО;
- НФО и ФО заедно.

Категория: Пазара на труда и НФО:

- - Признаване на моя стаж като младежки работник при кандидатстване за работно място;
- Промяна на нагласите на работодателите към НФО;
- Работодателите да търсят НФО.

Конкретните стъпки и действия генерирани в работата на групата във финалната сесия

Категория: Информираност:

- *Национална рекламна кампания:*

1. Споделяне на личен опит за ползите от НФО в масмедии;
2. Включване на темата в специални издания за работодатели и младежи;

- *Инициативи:*

1. Между работодатели и млади хора;
2. Разработване на проекти с участие на двете страни;
  - Работодатели- интегриране на НФО, наемане на служители, работили в НФО и обучение на настоящите служители;
  - Училище – сътрудничество с училища и обучение на учители;
  - Стимул за участници.

Категория: Личностно развитие:

- Ясен и лесен достъп (таргетиране);
- Специализирани и неспециализирани обучения;
- Интерактивна методология и атрактивно представяне;
- Менторство;
- Форми и платформи за споделяне на ползите от НФО;
- Последователност, надграждане, развитие и прилагане на наученото и придобитото;
- Осъзнато използване на неформални методи;

- Признаване на НФО като един сериозен метод за учене.

Категория: Държавата и НФО:

- Препоръки от институции;
- Държавата да насърчава младите хора за включване в НФО;
- Приемане на закон за доброволчеството;
- Да се заделя процент от бюджета на общините за НФО.

Категория: Пазара на труда и НФО:

- НФО включване в работния процес- осъзнаване на работодателите необходимостта от НФО (чрез кампании към тях);
- НФО като фактор при кандидатстване за ВЪЗ и работна позиция- издаване и валидизиране на сертификати, степенуването им спрямо ролята на кандидата в НФО.

РГ5 - СТАНДАРТИ ЗА КАЧЕСТВОТО НА РАБОТАТА В НФО

ФАСИЛИТАТОРИ – ЕЛЕОНОРА МИХОВА И ВАСИЛКА МАРКОВА

Специфични цели на групата формулирани през първия ден:

- Обмяна на опит и виждания за развитието и признаването на НФО
- Изясняване на понятия и термини
- Анализ на ситуацията в България по темата за НФО
- Какво означава „Стандарт за качество“ и има ли нужда от стандарти в сферата на НФО.

Участници в групата по присъствени списъци:

Име	Организация
Габриела Иванова	Обществена фондация „Мостове над Тунджа“
Вяра Николова	„МАТЕРИКА“
Цветелина Терзиева	„Мечти и отбори България“
Диляна Колева	Студентски Съвет при ТУ-София
Станислава Христова	Студентски Съвет при ТУ-София
Александър Кръстанов	Младежко сдружение „Полет“
Габриела Баянова	Фондация „П.У.Л.С“
Гергана Манова	Неформална група „Розови очила“
Севдалина Златева	„Младежи за разбирателство“
Жулиета Иванова	СК „Мадарски конник“

Място на провеждане на работата:

Младежки дом – зала 13

Резултати от груповата работа

Групов договор – правила

- Да се изслушваме
- Да бъдем точни и да не закъсняваме
- Да сме кратки, точни и фокусирани при изказвания, мнения, коментари и отговори
- Да уважаваме личността на другите участници в групата

Дефиниции за НФО в контекста на групата.

- Стандартът за качество се гради на база опита и постиженията на НПО.
- Стандартът за качество представлява гаранция и за даващите и за получаващите услуга в сферата на НФО.

Аз, Ние и Ние и света (лично развитие, общностно развитие, устойчиво развитие). Формулирани желания и за развитие на НФО във всяко едно от направленията.

АЗ – лично развитие:

- Искам да развивам личностните си качества и да бъда по-добър човек;
- Искам яснота, добри контакти и повече ресурси
- Искам да развия и разгърна пълния си потенциал
- Искам и се старая към по-добро
- Искам да се обучавам, за да развивам себе си
- Искам да помагам на повече хора да намерят позитивното в себе си

НИЕ – общностно развитие:

- Аз и представителите на други НПО да се обединим за съвместна работа
- Мечтая за изграждане на позитивно гражданско общество
- Ние трябва да умеем да работим заедно без да се противопоставяме едни на други
- Искам ние да вървим към по-добро
- Хармонична работа в екип
- Чрез усъвършенстване на всеки, едно по-добро, по-активно и по-отговорно общество.

НИЕ И СВЕТЪТ – устойчиво развитие:

- Светът се нуждае от път на развитие ориентиран към хармонията в природата, а не към печалбите на хората
- Чрез по-добро общество, по-добър живот за всички
- Всички заедно да работим за една кауза и да го мултиплицираме по света
- Аз искам да вървим към по-добро
- Аз искам всеки човек да открие своето щастие, без да следва „стадото“
- Ние и Светът искаме да бъдем единни и сплотени

Трите най-важни неща за мен за достигането до мечтаната ситуация.

- Партньорство и сътрудничество

- Сътрудничество, а не конкуренция
- Сътрудничество
- Всички да работим заедно
- Споделяне
- Емоция, да заразяваш хората
- Изграждане на доверие и отношение към НФО
- Млади хора с мотивация и емоция (за работа) и креативни идеи
- Съвместна работа и споделяне
- Постоянство и ентузиазъм
- Популяризиране на НФО сред гражданите
- Признаване на придобитите компетенции
- Достъпна информация
- Признаване на компетенциите придобити чрез НФО
- Партньорство на НПО
- Политическа грамотност
- Държавна подкрепа и воля на НПО
- Изграждане на структура, която да се грижи за стандартите
- Среци на НПО за определяне на стандарти
- Да получим доказателство, че имаме опит в НФО
- Добре обучени обучители – притежаващи знания, умения и компетенции – позитивни и човеколюбиви
- Професионализъм
- Постоянна „търсеност“ на нови идеи и добри практики, които да се прилагат
- Готовност самите ние да се обучаваме качествено, като се стремим да го предаваме качествено
- Да ни накарат да бъдем креативни и да разчупят досегашното ни мислене
- Да получим качествено образование от обучителите
- Обучител равно на обучаващ се
- Креативност от страна на обучителите
- Мнението на всеки е важно
- Привличане на все повече млади хора
- Креативност

Рейтингованите най-важни неща – категориите, в които сте работили и най-важните неща, които залегнаха в основата на работата по групи.

- Партньорство и сътрудничество.
- Популяризиране на НФО сред гражданите.
- Добре обучени обучители – притежаващи знания, умения и компетенции – позитивни и човеколюбиви.

Конкретните стъпки и действия генерирани в работата на групата във финалната сесия.

По трите рейтинговани теми конкретните стъпки се припокриваха:

- Да се създаде работещ сайт с актуална информация относно НПО-тата работещи в сферата на НФО. В базата данни да се изпишат и конкретните проекти по които работят организациите, както и резултатите им. Сайтът да се поддържа в актуалност.
- Да се прави веднъж годишно среща на работещите в сферата на НФО – няколко дни, в които всички ще могат да представят работата си от изминалата година и приоритетите си за следващата – формат TED.
- Да се потърси медийна подкрепа, за да се осветли сред гражданите и политиците що е това НФО и с какво всъщност се занимаваме.
- Да се правят различни събития на обществени места – флашмобове, игри на открито, забавни мероприятия.
- Да се потърси достъп до политиците и да се работи по активно с общинската администрация.
- НПО, работещи в сферата на НФО да създадат стандарт за качество и да се обединят около него.
- Да се определят ясни и точни критерии относно обучителите и да не се допуска непрофесионализъм.
- Да се създаде експертен кръг – най-добрите обучители, психолози, социолози и прочее, който да излезе с конкретни предложения относно стандарти и критерии, гарантиращи качество на услугите в НФО.
- Всеки обучител трябва да е преминал през специфично подходящо обучение в съответната сфера, което да гарантира знания, умения и компетенции в сферата на НФО.

- Професионална квалификация обучител да се придобива след „n“ броя градиращи обучения. По този начин освен високото ниво на професионализъм се гарантира и придобиването на опит.
- Партньорските организации да са подкрепящи, т.е. да се създаде нещо като етичен кодекс на НПО, работещи в сферата на НФО.

Допълнителни бележки по темата на Вашата група излезли от участниците.

1. Участниците стигнаха до съгласие, че дефиниция за НФО е необходима и важна, но предложената им се стори прекалено дълга и абстрактна. Времето не им достигна, за да се обединят около свое предложение за дефиниция.
2. При Визионерската среща се прояви една обща нагласа, че в света и в Европа вече са доста напреднали и ние бихме могли да получим ценна опитност от тях, но не бива да се забравят или омаловажават и локалните ни характеристики.
3. Участниците се обединиха около идеята, че ФО и НФО не се противопоставят, а се допълват. На първата ни работна среща имаше сериозни съпротиви срещу темата, тъй като понятието „стандарт“ се приемаше от тях като нещо свързано единствено и само с ФО. В течение на дискусиите, през асоциации и схема, те се съгласиха, че в НФО трябва да има стандарти за качество, защото в противен случай НФО не може да гарантира собствената си устойчивост.
4. По отношение на стандартите за качество, участниците се обединиха около идеята, че е необходим един „широк“ стандарт за всички НПО, работещи в сферата на НФО и няколко „по-тесни“ свързани с конкретиката по дейности.
5. Като последователност на стъпките, те предложиха: първо да се създаде експертният кръг съставен от най-добрите обучители и консултанти, този кръг да излезе с предложение за стандарти, след това да се направи по-широка среща с представители на най-

активните НПО в сферата и да се направят работни групи, които да стигнат до съгласие по отношение на „по-тесните“ стандарти (напр. стандарти при приключенски лагери, стандарти при работа с деца и младежи в неравностойно положение, стандарти при обучения за обучители и т.н. в конкретика). След приемането на тези стандарти да се създаде единна система за сертифициране. Да се създаде и орган, който ще контролира качеството и изпълнението на стандартите. Този орган да организира и възложи направата на сайт и срещата на годишна база (формат TED). Да се работи в тясно сътрудничество с държавната администрация. След това да се излезе с конкретни предложения към бизнеса и да се направят необходимите стъпки НФО да бъде популяризирано медийно и чрез активности.

РГ6 - ПОДГОТОВКА И КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИТЕ (МЛАДЕЖКИ РАБОТНИЦИ, ОБУЧИТЕЛИ И ДР.) В СФЕРАТА НА НФО
ФАСИЛИТАТОРИ – ТЕОДОР ВАСИЛЕВ, ЛЮБОМИРА ВЕЛЧЕВА, АНТОН ТОДОРОВ

Специфични цели на групата формулирани през първия ден:

- Да обмени опит и виждания на младежките лидери в България относно начините за развитие на НФО в сферата на подготовка на кадрите,
- Изясняване на понятията и термините в сферата на НФО,
- Анализ на ситуацията в България по темата НФО от гледна точка на младежките организации в страната,

Участници в групата по присъствени списъци:

ИМЕ	ФАМИЛИЯ	ОРГАНИЗАЦИЯ
Христо	Шипков	Клуб „Квант“
Яна	Власева	Младежка банка - Пловдив
Александър	Ангелков	АEGEE-Sofia
Борислав	Ботев	\ 'Мечти и Отбори България \ '
Деница	Иванова	Консултативен младежки съвет

Мирчо	Христов	Национален младежки форум
Николай	Николов	Национална асоциация на ресурсните учители
Тодор	Лапков	Студентски съвет
Петър	Бучков	Дружество за Обединените нации
Галин	Михов	Младежки клуб към ПП ДБГ

Място на провеждане на работата:

Младежки дом – групата ни работи във фоаето на първия ден, където беше доста шумно и имаше деца и външни хора. През втория и третия ден работихме зад сцената в концертна зала.

Резултати от груповата работа

Групов договор – правила

Да не се срамуваме...няма глупави???...по същество...да не мислим за море...активни...толерантни...да сме точни...да си помагаме...обратна връзка...да се забавляваме

Къде сме? Изясняване на понятията...

Подготовка и квалификация на кадри:

- Кой ги подготвя?
- Как придобиват качествата, за да са такива?
- Къде?
- Как ще докажат, че са обучени?
- Подбор!!!

Три основни въпроса – Какво получаваш от НФО? Какви методи се използват? Средата за НФО?

Дефиниции за НФО в контекста на групата.

Кадрите – дискутирани характеристики на подготовката и личните качества:

- Да учи чрез опит/действие/практика,
- Преживяване на това, което ще преподава (обучение чрез преживяване – не причиняваш на някой нещо, което не си

преживял),

- От началото до края – да мине през всичко – всички аспекти на НФО и младежката работа,
- Да има харизма,
- Мотивация,
- Презентационни умения/комуникативен (не е за всеки, не всяка организация да може да обучава – етапи и стадии за лицензиране на организации – брой проведени проекти, обучения, конференции и т.н. – качества и компетенции на учителите),
- Оценяване, обратна връзка, резултат,
- Лицензиране.

Какви умения и компетенции:

- Човек, който добре се разбира с младите,
- НФО във ФО,
- Място извън ФО,
- Обмен на хора между организации,
- Опит в НФО,
- НФО не се признава,
- Размяна на работно място,
- Резултат от дейността,
- Ако НФО е популярно ще е признато,
- Критерии, правила, изпити,
- Какви качества и квалификации – да се попитат НПО, младежи и експерти.

Дефиниции.

Д1

Подготовката и квалификацията на кадрите в НФО се осъществява, чрез преминаване през всички етапи на развитие, чрез практика и действие. Набляга се на придобиване и усъвършенстване на комуникативи, презентационни и ораторски умения (и други). Качествен индикатор на ефективността на кадъра е обратната връзка (от обучаваните), оценката (от обучаващите го) и резултатите от неговата работа.

Д2

Хора с нужния опит и компетенции, които ясно осъзнават ползите от НФО и го мултиплицират чрез методите на НФО, за да постигнат обучителни цели...

Дефиниции на НФО според участници в групата (ако има при дискусията).

За групата дефиниция е: -рамка и ограничение; +база за разпознаване; + идея за какво говорим, +качества, какво е, разбиране; +изясняване.

- НФО – организирано получаване на опит за презентиране, работа в екип, организационен опит, развитие на комуникативни възможности и...
- Интересни за всички методи за групово обучение (разбираеми). Предложени по подходящ начин за по-добра разбираемост.
- НФО е интересен начин за придобиване на умения и компетенции по определена методология в неформална среда.
- Структурирано, но забавно, развиващо се и гъвкаво, иновативно, комбинативно, гражданска активност.
- НФО е образование получено в неформална среда, от личния на опит на трейнъри и хора с практически опит, използвайки неформални методи.
- НФО е групова дейност, благодарение на която се придобиват нови знания и умения като това става факт, благодарение на различни и иновативни механизми.(НФО се осъществява предимно, чрез доброволчество).
- Начин или метод на който никой не те задължава да останеш. Чрез него може да ...

Аз, Ние и Ние и света (лично развитие, общностно развитие, устойчиво развитие). Формулирани желания и за развитие на НФО във всяко едно от направленията

АЗ- лично развитие	НИЕ – общностно развитие	НИЕ и СВЕТА – устойчиво развитие
Да развива потенциала	Да се създават условия за развиване и да се	Полагане на повече усилия за постигането

	подсигурява подходяща среда	на по-добри условия на живот
Развитие на лидерски умения, креативност и вътрешна мотивация	Развитието на активно гражданско общество с ясни цели	Развитие на екологията и повече информираност относно процесите на ниво свят
Личностното развитие е да имам различни умения и да развивам други	Общностното развитие е всеки човек да разбере, че трябва да се изгради, като личност	Устойчивото развитие е да имаме разбирането и компетенцията да опазим света
Цялостно себеотдаване на общата цел	Заедно и обединени сме по-добри и можем да постигнем големи резултати	Нека да научим как да продължим технологичното си развитие, но това да се случва в унисон с природа, пазейки я и грижейки се за нея
Мултиплициране на НФО сред все повече хора, за да се постигне активно включване на възможно най-голям брой хора, за да се развиват, като индивиди. Достъпност на НФО за всеки.	НФО следва да помага на всеки един индивид да развие, повиши съзнанието и възприятието си за другите и себе си, както и за разбирането на живота и ценностите	Еко и философска насоченост на НФО, която да навежда ползвателите му към размисъл за природата, замърсяването и възможностите, които ни предоставя космоса, небето и другите планети.
В личностен план е най-важно развитието на уменията за общуване и	Общността трябва да предлага подкрепяща среда за личностното развитие	НФО трябва да възстанови и връзката ни с природата

себепозваване		
Излизане от комфортната зона на персонажа и сотигане до нови личностни предели, които са неизчерпаеми	Ще има стройна система, която го прави легитимно, разпознаваемо и желано	Развиват още повече от сега...(младежите от МГ)
Идеалната форма на НФО е да вървим ръка за ръка с формалното образование	Непрекъснат обмен на цели и идеали. Съвместно създаване на нови насоки и методи за развитие на обществото, чрез развитие на самото НФО	Включване на повече екологични идеи с цел опазване на околната среда. Удължаване живота на придата
Да бъдат осъзнати ползите от НФО, всички да преоткрият себе си. Всички равни във възможностите си	Как обществото иска да изглежда НФО? Не знаят точно - информирани	НФО ни прави по-добри хора, по-толерантни, поотворени, поотзивчиви, по-мили
Бъдещето от моята гледна точка: - НФО в училищата и университетите в България, заедно с ФО, - Да се използва навсякъде и върви ръка за ръка с ФО, - Да бъде част от културата на хората около мен, защожено с методите на	НФО може да спомогне за моето личностно развитие и израстването на обществото	За да е устойчиво трябва да се гледа и развива – геда обновява, ъпгрейдва спрямо развиващата му се среда.

<p>възпитание, - Множество практически инициативи, подобряващи активността на хората.</p>		
	<p>НФО да изгражда ценности важни за обществото да се развива в насока индивидуална колективност</p>	<p>Ще сбъдва предпоставки за толерантност, добронамереност и желание за опознаване на другия, различния</p>

Рейтингованите най-важни неща – категориите, в които сте работили и най-важните неща, които залегнаха в основата на работата по групи.

Институциите и тяхната роля при подготовката и квалификация на кадрите занимаващи се с НФО

1. Създаване на орган занимаващ се с НФО.

Органът осъществява връзка между Висшите училища и кадрите, които се обучават на НФО в НПО, ЦПО и други обучителни и образователни структури, които сертифицират кадри.

- Отговаря за обучението и сертификацията на кадрите;
- Осъществява мониторинг над кадрите, които осъществяват НФО и техните компетенции;
- Обучава кадри на методите на ФО и НФО;
- Да обучава кадри от ФО да се обучават и прилагат част от методите на НФО, където те са приложими;

Събиране на добри и иновативни практики през годината, които се обсъждат и анализират с цел актуализиране на визията за следващата година;

Бележки от участниците, рейтинговани за избора на тази тема:

Създаване на орган отговарящ за НФО – 4; НФО да върви ръка за ръка с

ФО – 3; Да получават кадрите най-добрата, най-актуалната, и иновативна подготовка, за да могат да я предадат на хората, които те ще обучават - 1

Личностни качества на кадрите в сферата на НФО

- Участие в НФО;
- Осъзнаване на ползите;
- Създаване на условия;
- Критерии за личностните качества: мотивация, упоритост, постоянство, отговорност, любов, свобода на мисленето,
- Ползи – лидерски умения, обратна връзка, умения за презентирание и др.

Бележки от участниците, рейтинговани за избора на тази тема:

Мотивация и искрено желание за даване на най-доброто на което са способни кадрите, за да обучават. Да обучават с любов и желание – 4; Свобода на действие – 4; Смелост и поемане на риск – 3; Обратна връзка между учител и обучаван – 11.

Участие на бизнеса в обучението на кадрите

- Участие на бизнеса в средното и висшето образование,
- Организиране на курсове и обучения свързани с НФО за преподаватели,
- Представяне на работата на кадрите в Търговските камари,
- Създаване и обособяване на младежки зони с участието на бизнеса,
- Използване и популяризиране на информационни канали и организиране на събития.

Бележки от участниците, рейтинговани за избора на тази тема:

Хората да се запознаят с ползите от НФО – 2; Екип с ясни цели – 1; Бизнесът да разбере ползата на НФО – 1.

Конкретните стъпки и действия генерирани в работата на групата във финалната сесия.

Мисловна карта, която създадохме преди презентацията:		
Създаване на структура	Включване на бизнеса в подготовката и квалификацията на кадрите	Личностно развитие
Изготвяне на програма и стандарти за обучение + периодична актуализация	Обучение на преподаватели от формалното образование в неформалното образование	Участие в НФО
Мониторинг	Knowhow - знания, умения и иновации	Осъзнаване на ползите от методите на НФО
Сертифициране	Среда – младежки зони	Създаване на условия и среда за личностно развитие
Връзка и взаимодействие с институциите – университети, държавни институции и лоби		Критерии

Допълнителни бележки по темата на Вашата група излезли от участниците.

- НФО може да се случва и във ФО,
- Начина на оценяване във ФО?
- Как да достигнем дотаргет групата?
- Популярност сред бизнеса.
- Бизнесът да бъде образован!

- Бизнесът да инвестира в НПО, за да подготвят добри кадри.
- Унифицирани определения и дефиниции ще помогнат.

София, 2013 г.

Изготвил: Теодор Василев

Изготвили резултати от работа по групи: Фасилитатори на групите